U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **J. S.,** zastoupen JUDr. Milanem Hulíkem, advokátem, se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 6. 2010, č. j. 28 Az 2/2010 - 30,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 23. 6. 2010, č. j. 28 Az 2/2010 - 30, zamítl žalobu podanou žalobcem J. S. (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 18. 11. 2009, č. j. OAM-60/VL-18-ZA05-2009, kterým nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že informace přednesené stěžovatelem jsou nejasné a postrádají pravdivou linii příběhu (tedy zda důvodem odchodu ze země původu byly potíže se strýcem nebo získání zaměstnání v České republice) a že se za této situace lze jen těžko domáhat udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) či § 12 písm. b) zákona o azylu. Správní soud též považoval za zákonné i neudělení azylu podle ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu. Krajský soud posléze dospěl k závěru, že v řízení nebyly prokázány zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a a § 14b zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního

řádu správního byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel v kasační stížnosti, kterou opírá o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. především nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že je nevěrohodný jeho příběh, pokud jde o důvody odchodu ze země původu a že se mu nepodařilo odstranit rozpory ve výpovědích ani podanou žalobou. Je tomu tak proto, že k uvedeným rozporům došlo z důvodu jeho psychického stavu během pohovorů, neboť se dlouhodobě léčí pro psychické obtíže. Tvrzení, které uváděl ve své žalobě, je pronásledováním jeho osoby a lze ho podřadit pod důvody uvedené v ustanovení § 12 zákona o azylu. Každé pronásledování je totiž třeba považovat za ohrožení života nebo svobody - stejně jako opatření působící psychický nátlak – pokud tyto útoky zasahují do občanských a politických práv jednotlivce a jsou trpěny správními orgány. Je skutečností, že útoky ze strany příbuzných a jiných spoluobčanů jsou ze strany státu potírány a trestány, tato opatření však nejsou dostatečná a stát proto není schopen zajistit ochranu před útoky soukromých osob. Správní orgán si ostatně mohl i ověřit pravdivost jeho tvrzení. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil (srov. např. rozsudek ze dne 26. 7. 2006, sp. zn. 7 Azs 81/2006, dostupný na www. nssoud. cz., že: „... poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na tomto území, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu

jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je proto aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem aprobovaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování".

Stěžovatel v kasační stížnosti vytýká krajskému soudu, že tento správní soud v důsledku neodstranění rozporů v jeho výpovědích, k nimž mimochodem došlo z důvodu psychických (dlouhodobě se léčí pro psychické potíže), chybně dovozuje nevěrohodnost jeho důvodů odchodu ze země původu.

Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel uvedl v průběhu správního řízení. Uvedená povinnost vyplývá z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu. Tak např. Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č.j. 2 Azs 27/2003-59, uveřejněném pod č. 181/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, že: „Správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti ve lhůtě 30 dnů od zahájení správního řízení, vydá správní orgán negativní rozhodnutí dle § 12 citovaného zákona; to však neznamená, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 spr. ř. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl". Obdobně se vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 4, dostupný na www.nssoud.cz, v němž uvedl, že: „Povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Z žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl." Pokud tedy stěžovatel v řízení před správním orgánem, ale ani v žalobě a v dalším řízení před krajským soudem nehovořil o psychických obtížích a dlouhodobé léčbě pro tyto obtíže a v tomto směru nepředložil ani nenabídl žádné důkazy, nelze klást správnímu orgánu a krajskému soudu jakoukoliv vinu za tvrzené neodstranění rozporů ve výpovědích stěžovatele v důsledku popsaných potíží. Existence duševních potíží stěžovatele přitom ani nevyplývala z obsahu spisu.

Jak správní orgán tak i krajský soud proto důvodně vycházely z údajů stěžovatele, které hodnotily jednotlivě a ve všech souvislostech. Správní orgán po vyhodnocení všech důkazů v žalobou napadeném správním rozhodnutí podrobně popsal, co ho vedlo k přesvědčení, že stěžovatel obavu o vlastní bezpečnost zveličil a že skutečným motivem

odchodu z vlasti v lednu 2009 byly spíše ekonomické důvody, než jím deklarovaná obava ze strýcova jednání. Stejný motiv lze i připsat stěžovatelovu prvnímu odchodu z Indie v roce 2002. Obdobně se pak vyslovil v napadeném rozsudku i krajský soud, pro něhož bylo podstatné posouzení a vyhodnocení věrohodnosti stěžovatelem uváděných informací. Správní soud poukázal především na záměrně jasně nepravdivé odpovědi stěžovatele, který se snažil vybudovat výhodnější pozici pro svou žádost a nepředpokládal propojenost informačních systémů zemí Evropské unie. V tomto směru je pak třeba odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 - 68, dostupný na www.nssoud.cz, v němž kasační soud vyslovil, že: „Obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování, za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátil se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu“.

Stěžovatel rovněž namítá, že každé pronásledování je třeba považovat za ohrožení života nebo svobody (stejně jako opatření působící psychický nátlak), zasahují-li tyto útoky do občanských a politických práv jednotlivce a jsou-li trpěny správními orgány. Tvrzení, které uváděl ve své žalobě je pronásledováním ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu a lze ho podřadit pod důvody uvedené v tomto ustanovení. Je sice skutečností, že útoky ze strany příbuzných a jiných spoluobčanů jsou ze strany státu potírány a trestány, tato opatření však nejsou dostatečná a stát není schopen zajistit ochranu před útoky soukromých osob.

Podle ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány, stranami nebo organizacemi ovládajícími stát nebo podstatnou část jeho území ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství. Za pronásledování se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Za pronásledování se nepovažuje, může-li cizinec s přihlédnutím k osobní situaci nalézt účinnou ochranu v jiné části státu, jehož státní občanství má, nebo je-li osobou bez státního občanství, v jiné části státu svého posledního trvalého bydliště, pokud se obava z pronásledování nebo hrozba vážné újmy zřejmě vztahuje pouze na část státu.

Stěžovatel tvrdí, že z vlasti odešel z obavy o svou bezpečnost z důvodů výhrůžek ze strany strýce kvůli sporu o pozemek po jeho otci, ve kterých mu bratr otce vyhrožoval dokonce i zabitím. Vše sice oznámil policii, ale ta mu nepomohla, neboť byla nečinná a neustále ho odkazovala na pozdější dobu.

Nejvyšší správní soud především poukazuje na to, že i kdyby bylo vylíčení příběhu stěžovatele zcela pravdivé, obsah spisu nesvědčí tomu, že by byl stěžovatel v uvedeném smyslu pronásledován. Je tomu tak proto, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003 - 37, dostupný na www.nssoud.cz., vyslovil, že: „Za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné,

podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim“. Podle informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 15. 2. 2008, č. j. 103424-5/2008-LPTP, má každá osoba reálnou možnost na získání ochrany od indické policie, i když je třeba počítat s tím, že policie pracuje pomalu a s byrokratickými obstrukcemi. V tomto případě by ještě nebylo možno hovořit o tom, že by státní orgány záměrně nečelily případné trestné činnosti spáchané na stěžovateli. Nelze nevidět, že k verbálním útokům na stěžovatele mělo spíše docházet při náhodných setkáních na ulici, jejichž původ byl v občanskoprávních neshodách, nikoliv v neshodách politických. Neshody a výhrůžky měly tedy původ v negativních lidských vlastnostech, a nikoliv v azylově relevantních důvodech. Stěžovatel se sice obrátil na policii, ale již nečinil jiná opatření k odstranění průtahů, i když by ani to nemuselo přinést úspěch. Navíc o pronásledování nejde ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a jejich opatření nemají trvalý a stoprocentní efekt (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 1996, č. j. 6 A 571/94-25, dostupný na www. nssoud.cz.). V tomto směru lze poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, dostupný na www.nssoud.cz, který vyslovil závěr, že „skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona)“. Stejně tak Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37, dostupný na www.nssoud.cz, zaujal právní názor, že „pouhá nedůvěra občana ve státní instituce, zdůvodňovaná tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, nelze podřadit důvodům pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“. Stěžovatel se rovněž ani nesnažil nalézt účinnou ochranu v jiné části státu, jehož státní občanství měl, přestože se jeho obava z výhrůžek vztahovala pouze na část státu.

Pronásledováním ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu je jen pronásledování za uplatňování politických práv a svobod (§ 12 písm. a/ zákona o azylu), nebo odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště (§ 12 písm. b/ zákona o azylu).

Stěžovatel v zemi původu nebyl členem žádné politické strany a ani nebyl trestně stíhán. Jím tvrzené vyhrožování z azylově irelevantních důvodů ze strany jeho strýce, proto nelze ve světle uvedené judikatury podřadit pod pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) nebo písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel se tudíž v zemi původu nemusel důvodně obávat pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má V žádném případě proto u něho nebyly dány důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval bezchybně ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud

neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatele nepřijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věta první s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. listopadu 2010

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu